

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/24/2022
Identifikačné číslo spisu:	1110249988
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1110249988.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ R. A. F. U. A. F., narodená X. N. XXXX, 2/ maloletý R. A. F., narodený XX. D. XXXX, 3/ maloletá O. A. F., narodená XX. J. XXXX, všetci bytom: A. D. N. P. X Y., P., K., zastúpení: Mgr. Marc-Aurel Rombach, advokát, Lipany, Nám. sv. Martina 57, proti žalovanej: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpená: JUDr. Soňa Pohovejová, advokátka, Bratislava, Záhradnícka 37, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21C/229/2010, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2020 sp. zn. 5Co/182/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ až 3/ v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. júla 2018 č. k. 21C/229/2010-873 uložil žalovanej povinnosť:

- zaplatiť žalobkyni 1/ od 8. apríla 2009 do 2. februára 2014 titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu vo výške 37 850,07 euro vrátane úrokov z omeškania zo sumy 652,58 euro vo výške špecifikovanej vo výroku rozsudku a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- zaplatiť žalobcovi 2/ od 8. apríla 2009 do 2. februára 2014 titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu vo výške 5 495 euro do rúk žalobkyne 1/ vrátane úrokov z omeškania zo sumy 94,75 euro vo výške špecifikovanej vo výroku rozsudku a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- zaplatiť žalobkyni 3/ od 8. apríla 2009 do 2. februára 2014 titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu vo výške 5 495 euro do rúk žalobkyne 1/ vrátane úrokov z omeškania zo sumy 94,75 euro vo výške špecifikovanej vo výroku rozsudku a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- zaplatiť žalobkyni 1/ od 3. februára 2014 do 21. júla 2015 titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu vo výške 10 913,94 euro vrátane úrokov z omeškania zo sumy 641,09 eur vo výške špecifikovanej vo výroku rozsudku a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- zaplatiť žalobcovi 2/ od 3. februára 2014 do 21. júla 2015 titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu

vo výške 1 231,31 euro do rúk žalobkyne 1/ vrátane úrokov z omeškania zo sumy 72,43 euro vo výške špecifikovanej vo výroku rozsudku a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- zaplatiť žalobkyni 3/ od 3. februára 2014 do 21. júla 2015 titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu vo výške 1 231,31 euro do rúk žalobkyne 1/ vrátane úrokov z omeškania zo sumy 72,43 euro vo výške špecifikovanej vo výroku rozsudku a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- zaplatiť žalobkyni 1/ od 22. júla 2015 do 30. júna 2018 titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu vo výške 19 639,58 euro vrátane úrokov z omeškania zo sumy 561,13 euro vo výške špecifikovanej vo výroku rozsudku a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- zaplatiť žalobcovi 2/ od 22. júla 2015 do 30. júna 2018 titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu vo výške 2 732,45 euro do rúk žalobkyne 1/ vrátane úrokov z omeškania zo sumy 78,07 euro vo výške špecifikovanej vo výroku rozsudku a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- zaplatiť žalobkyni 3/ od 22. júla 2015 do 30. júna 2018 titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu vo výške 2 732,45 euro do rúk žalobkyne 1/ vrátane úrokov z omeškania zo sumy 78,07 euro vo výške špecifikovanej vo výroku rozsudku a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- zaplatiť žalobkyni 1/ titulom pozostalostnej úrazovej renty od 1. júla 2018 sumu vo výške 591,91 euro mesačne, žalobcovi 2/ titulom pozostalostnej úrazovej renty sumu 78,07 euro mesačne, žalobkyni 3/ sumu 78,07 euro počnúc právoplatnosťou rozsudku,
- vo zvyšku žalobu zamietol a priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 45 %.

1.1. V predmetnom konaní nebolo sporné, že 7. apríla 2009 došlo na území Slovenskej republiky k smrteľnej dopravnej nehode, v dôsledku ktorej zomrel manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcov 2/, 3/. Sporná nebola ani otázka zavinenia dopravnej nehody. Súd uviedol, že na strane žalovanej (poistovní vinníka dopravnej nehody) vznikla zo zákonného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla povinnosť odškodniť poškodených v prípade uplatnenia nárokov z takto vzniknutej škody. Nesporným faktom je, že žalovaná čiastočne nárok žalobcov ohľadom vecnej škody uspokojila, taktiež nerozporevala existenciu nároku žalobcov na pozostalostnú úrazovú rentu, sporným ostal len spôsob určenia jej výšky.

1.2. Keďže účastník dopravnej nehody ako aj pozostali sú cudzí štátni príslušníci, bolo potrebné určiť právny predpis alebo právnu úpravu, podľa ktorej bude súd o nároku rozhodovať. Nakoľko sa žalobcovia po dopravnej nehode presťahovali do Libanonu, súd prvej inštancie uzavrel, že obvyklým miestom pobytu pozostalých je Libanon, ktorý nie je členom Európskej únie. Vychádzal preto zo zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom procesnom v znení účinnom v čase vzniku nárokov (ďalej len „ZMPS“), nakoľko ohľadom riešenia predmetných nárokov neexistuje bilaterálna zmluva, ktorá by danú problematiku medzi Slovenskou republikou a Libanonom explicitne upravovala z hľadiska procesného a hmotného práva. S poukazom na § 37, § 37a písm. b) a § 37b ZMPS skonštatoval právomoc slovenských súdov konať v predmetnej veci. Pokiaľ ide o posúdenie nároku z hľadiska hmotného práva, použil normy slovenského právneho poriadku, nakoľko základ právneho nároku tvorí poistná zmluva o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uzatvorená podľa slovenského hmotného práva. Uviedol, že Občiansky zákonník (§ 448) ani zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení neobsahujú osobitnú úpravu pre prípad, že by subjektom nároku na pozostalostnú úrazovú rentu bol niekto iný ako občan Slovenskej republiky. Bolo by však v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka), ak by súd pri určovaní výšky pozostalostnej úrazovej renty postupoval iba na základe právnej úpravy obsiahnutej v zákone o sociálnom poistení, nakoľko jej výška by nepokryla potreby vyživovaných osôb. Poukázal tiež na čl. 33 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (RÍM II) (ďalej len „nariadenie RÍM II“), pričom danú úpravu použil analogicky. Do úvahy zobral aj právnu úpravu vyživovacej povinnosti rodičov k deťom a medzi manželmi (§ 62, § 71 Zákona o rodine). V bode 12. rozsudku následne uviedol postup výpočtu pozostalostnej úrazovej renty pre každého zo žalobcov. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

1.3. O trovách konania rozhodol podľa zásady úspechu vo veci. Keďže žalobcovia boli úspešní v konaní len čiastočne (45 % zo žalovanej sumy), priznal im nárok na náhradu trov konania v rozsahu 45 %.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej uznesením z 28. apríla 2020 sp. zn. 5Co/182/2019 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.1. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil. Nestotožnil sa s názorom

súdu prvej inštancie, že je možné použiť § 3 Občianskeho zákonníka (dobré mravy) tým spôsobom, že by prostredníctvom tohto inštitútu mohlo byť na vypočítanie renty žalobcom použité nariadenie RÍM II. Poukázal najmä na to, že pozostali žalobcovia neboli celý čas v Nemecku, tak ako si to na účely predmetného nariadenia vyžaduje jeho čl. 33. Pozostali bývali v Nemecku len určitý, nejasný čas. Upozornil na to, že náklady žalobcov v Libanone neboli v konaní dostatočne preukázané, a teda nebol daný rozdiel medzi nákladmi v Nemecku, na Slovensku a v Libanone. Ďalej dôvodil, že Občiansky zákonník predpokladá priznania pozostalostnej renty, nárok a jeho obsah neupravuje - odkazuje na úpravu obsiahnutú vo všeobecných predpisov o sociálnom poistení. Pre vypočítanie pozostalostnej renty je potrebné na účely § 448 Občianskeho zákonníka použiť zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Ani v prípade rozhodnutia súdu o výpočte úrokov z omeškania nie je možné použiť inštitút dobrých mravov. Ohľadom výpočtu úrokov z omeškania odvolací súd dodal, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako neuvádza výpočet, od ktorého úrok odvíja. Ohľadom nariadenia RÍM II uzavrel, že toto nie je možné v konaní aplikovať v súvislosti s použitím čl. 33, a to ani analogicky. Všetci žalobcovia žijú v Libanone (nečlenskom štáte Európskej únie) a nariadenie sa vzťahuje len na štáty Európskej únie.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 421 písm. b) [správne má byť § 421 ods. 1 písm. b), pozn. odvolacieho súdu] zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Navrhli, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. V dovolaní nastolili dve základné právne otázky, a to (1) ako sa vypočíta úrazová renta po dopravnej nehode na Slovensku podľa nariadenia RÍM II pre pozostalé osoby, ktorých obvyklý pobyt v čase nehody bol v inej krajine EÚ, ktorých životné náklady sú v priemere vyššie ako na Slovensku a (2) ako sa vypočíta úrazová renta po dopravnej nehode, ak pozostalé osoby opustia EÚ nejaký čas po dopravnej nehode a presťahujú sa do tretej krajiny.

4. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) žalobcovia zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Základným a spoločným znakom rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie alebo o rozhodnutie, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii dôvodu prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie alebo rozhodnutím, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie, je z hľadiska

prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP irelevantné, či k dovolateľom uvádzanému dôvodu prípustnosti dovolania došlo alebo nedošlo.

9. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom dovolaním napadli uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak nie je rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie (obdobne napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/183/2017, 4Cdo/97/2019, 2Cdo/168/2020).

10. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd uzatvára, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP procesne prípustné. Dovolací súd preto dovolanie žalobcov podľa § 447 písm. c) CSP odmietol bez toho, aby skúmal, či je daný namietaný dovolací dôvod.

11. Dovolací súd poznamenáva, že samotná povaha uznesenia odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie otvára strane sporu možnosť v ďalšom konaní uplatniť všetky svoje procesné práva, vrátane právnej argumentácie a práv na využitie riadnych, prípadne aj mimoriadnych opravných prostriedkov.

12. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.